

Hvordan fastholde et vejledningsperspektiv i en fastholdelsesstrategi

Workshoppen vil med afsæt i den herskende fastholdelsesdiskurs arbejde med, hvorledes vejledningsfagligheden fastholdes i ungdomsuddannelsernes strategiovervejelser. Hvordan gribes vejledningsopgaven an, og hvilke udfordringer kan der være?

Workshoppens struktur

- Kort om samfundsmæssige baggrunde
- Ungepakke2 og lovforslags udfordringer
- Nogle overvejelser over vejledningsperspektivet
- Nogle overvejelser over vejledningstrategier.

Økonomisk- politiske baggrunde

F.eks.

- Ufaglærte job forsvinder
- Risiko for marginalisering
- For stor en del af en ungdomsårgang har ikke inden det fyldte 30 år taget en erhvervsuddannelse
- Færre danske unge har ikke en adgangsgivende eksamen til mange erhvervsuddannelser, der kræver studenter eller hf – eksamen

Herfra, hvor vi står....

Og hvad ser vi så af tendenser i ungepakke2 og lovforslag.....

- Den unges **pligt** til uddannelse, beskæftigelse mv.
- Fra gennemførelsesvejledning til skolens forpligtelse til fastholdelse.
- Ansvar for at understøtte elever i at gennemføre, men friere i valg af metoder
- Fokus på de frafaldstruede / udvidet behov
- Bortfald af krav om vejledningsfaglighed.
- Led i myndighedsudøvelse.
- Et lovforslag ” der vil meget forskelligt”
- Tendens til at individualisere nogle problemstillinger i Uddannelsessystemet.

Men vejledning er ikke.....

At:

- Vurdere
- Sortere
- Dirigere
- Matche
- Diagnosticere
- Psykologisere
- Kategorisere
- Umyndiggøre
- Fastholde

Udfordringer for vejledningen i ungdomsuddannelserne

- **At holde fast ved vejledningsperspektivet i de initiativer, som skolerne skal igangsætte**

Vejledningsperspektivet:

- Vejledning er en proces, der faciliterer den vejledningssøgendes valgproces.
- Vejledning dækker over en række tilbud og aktiviteter, som sætter borgere i alle aldre i stand til på et hvilket som helst tidspunkt i deres liv at træffe meningsfulde beslutninger vedrørende uddannelse og beskæftigelse og selv at kunne tilrettelægge deres egen karriere.

Kilde: Uddannelses- og erhvervsvejledning- En håndbog for beslutningsdeltagere. Ciriuss 2007.

Vejledning bygger på:

- Respekt
- Ligeværdighed
- Uafhængighed
- Åbenhed
- Tillid

Perspektiver på vejledning

- Samfundsmæssige perspektiv
- Institutionelle perspektiv
- Individ perspektivet
  - Vejledningsøgende
  - Vejleder

De unge

- Uddannelse som del i identitetsskabelse / Identitetsmoratorium
- De afklarede unge – kan begrunde valget. Men ... nogle fremstår evt. som afklarede for at undgå konflikter. Valget er et krav.
- De uafklarede – har evt. ikke været nødt til at træffe et valg (udskyde valget) – mangler viden eller færdigheder. Talentfulde unge, der er overvældet af de mange muligheder/ ofre for omgivelsernes ambitioner.
- De ubeslutsomme – evt. dårlige problemløsere/ negative forventninger til sig selv eller valgsituationen.

Derfor skal en vejleder bla. kunne

- Afdække unikke vejledningsbehov og konstellationen af disse – og andre behov, som kan knytte sig til valg og karriereudvikling (fx socioøkonomiske forhold)
- Imødekomme disse unikke vejledningsbehov og/eller formidle personens andre behov til ”andre professioner” – fx særlige pædagogiske/didaktiske behov
- Kunne træffe begrundede valg mellem forskellige vejledningsmetoder og kunne vurdere vejledtes udbytte heraf

Oplæg til debat

- Er jeres elever afklarede?
  - Hvordan ser I det?
  - Hvordan ser I, at de er f.eks. uafklarede i deres valg af jeres uddannelse?
- Hvilke vejledningsbehov har jeres elever?
  - Hvordan ser I det?

Professionel vejledning

- Vejledning er en aktivitet som understøtter personers valg og valgprocesser
- Vejledning bidrager til at personer træffer karrierevalg, som er i overensstemmelse med deres foretrukne selvopfattelse, forventninger og personlige mål
- Karrierevejledning i et individperspektiv bidrager fx til motivation til læring (karriereudvikling), interesseudvikling og vedholdenhed (gennemførelse)
- Udbyttet af karrierevejledning er f.eks. støtte til at vælge, planlægge og gennemføre karriereforløb, som er i overensstemmelse med vejledtes personlige mål

Professionel strategi 1

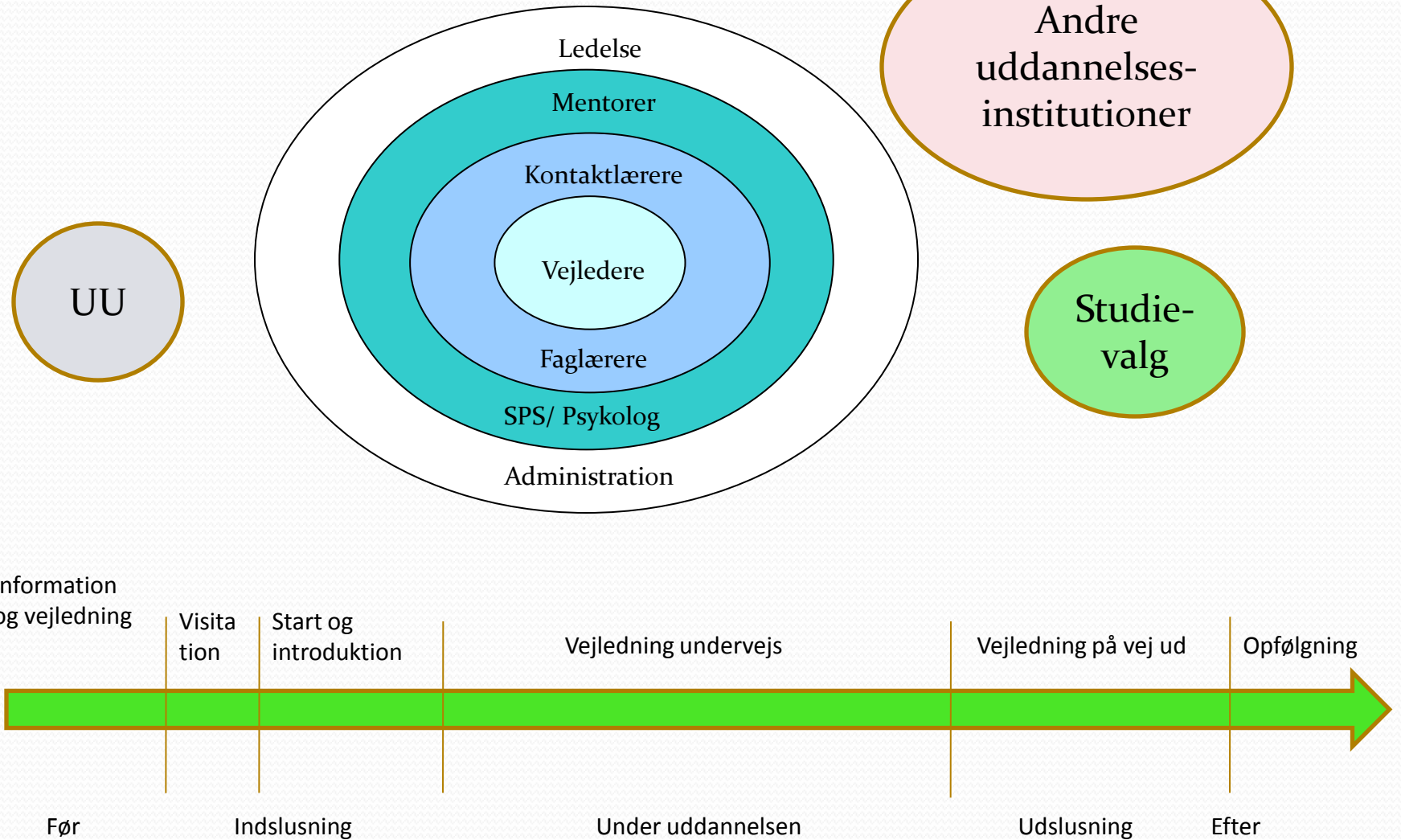
En strategi der:

- Tager afsæt i funktionens formål
  - f.eks. at vejledningen skal støtte eleverne i at håndtere valgprocesser der knytter sig til valg, påbegyndelse, og gennemførelse af en uddannelse
- Bygger på veldefinerede mål
  - f.eks. at vejledningen tager afsæt i elevernes individuelle behov, personlige mål og individuelle karriereønsker

Professionel strategi 2

- Tilstræber sammenhæng mellem mål og midler
  - f.eks. vejledningsmetoder der kan afdække vejledningsbehov eller understøtte elevers arbejde med karriereplaner
- Mål og formål danner grundlag for organisatoriske beslutninger
  - f.eks. hvilke vejledningstilbud der etableres og hvem der varetager disse
- Samarbejde med andre vejledningsenheder (UU-centre, Studievalg)

Vejledersamarbejdet

Ungepakkens udfordringer for vejledning i ungdomsuddannelserne

- Med ungepakkens tendens til, at det er den unge, der er problembæreren bliver det vigtigt:
  - At holde fast i, at det er den vejledtes perspektiv, der er udgangspunkt.
  - Uddannelsesvalget skal give personlig mening – valget skal give den enkelte det ønskede udbytte
  - Ved omvalg støtte den enkelte i afklaringsprocessen/”*omvalgsprocessen*”

Vejledernes udfordring

- At hjælpe mennesker med at udvikle en tro på at de kan nå et ønsket mål og stille de midler til rådighed der er nødvendige for at nå netop dette, er nøgleelementer i en ”enabling proces” (Bandura)

Oplæg til debat

- Hvilke mål har I i jeres vejledningsstrategi/vejledningsplan
- Hvilket perspektiv bygger jeres vejledningsstrategi/vejledningsplan på?

Hvordan fastholde vejledningsperspektivet i en fastholdelsesstrategi?

Det bliver vigtigt at:

- at strategien støtter eleverne i at håndtere valgprocesser der knytter sig til valg, påbegyndelse, og gennemførelse af en uddannelse ved at tage afsæt i elevernes individuelle behov, personlige mål og individuelle karriereønsker.
- At vejledningen varetager vejledningsopgaver og ikke alle mulige andre: F.eks. administrative, kontrolopgaver, pædagogiske .....
- Dette kræver vejledningsfaglighed – også i relation til samarbejdet med øvrige aktører både internt og eksternt.
- Kræver det, at vejledere er fuldtidsansatte???
- Vigtigt at der på institutionerne etableres et fælles vejledningsfagligt sprog – også i relation til øvrige aktører.

Den lige vej – eller retten til frit fald

- *”Hun slutter sin stil med at fortælle, at hendes UU-vejleder har forklaret, at det at blive voksen er som at klatre på stejle klipper. Skolen, gymnasiet og universitetet er en slags hoppepude for foden af klippen, hvis man falder, er der noget blødt at lande på, og så spørger hun alvorligt: Hvordan får man lige forklaret sådan en UU-vejleder, at man faktisk mere er free fall typen?”*
- *Kilde: Renée Toft Simonsen i Information 1-2. maj 2010*